

деревянного народного зодчества; сохранившиеся еврейские штетлы и литвинские села; места исторически значимых битв и сражений; места, связанные с жизнью великих белорусов [1].

Основная концепция, использованная при формировании нового бренда – это возврат к историческим корням времен Великого княжества Литовского и позиционирование современной Республики Беларусь как страны с богатым и славным историческим прошлым, которая является неотъемлемой частью общеевропейской культуры.

Бренд «Регион Литвинское предполье» в будущем – это целостная аттрактивная туристическая дестинация, в которой объединены туристические ресурсы (природно-культурные, событийные, «искусственные») с развитой инфраструктурой при наличии грамотного продвижения и позиционирования.

Современные маркетинговые исследования показывают, что туристов в малой степени интересует банальное посещение отдельных объектов или событий с однородной целью [3]. Поэтому основа будущего бренда – это предоставление целого комплекса туристических услуг по принципу кластерного подхода. При его использовании в организации туристической деятельности турист, посещая регион, полностью окунается в его жизнь, знакомится с его культурным наследием, непосредственно соприкасаясь с ним, получая комплекс разнородных услуг. По нашему замыслу в регионе организовывается несколько рабочих групп, которые при плотном взаимодействии оказывают эксклюзивные услуги туристам: традиционная кухня, ремесла, обычаи, досуг и пр.

Национальный туристический продукт – результат содействия (государственной власти, туристических предприятий, населения в целом). Возрождение интереса к региональным культурно-историческим объектам, как основы туристического бренда, будет способствовать не только устойчивому развитию социокультурной сферы, но и сохранению природной и культурной среды. Ведь продолжительность жизни культурного наследия заключается в его постоянной востребованности прежде всего его обладателем – белорусским народом.

#### Литература

1. Булатый, П. По дорогам Литвинского предполья / П. Булатый. – Saarbrücken: Lambert Academic Publish, 2012. – 269 с.
2. Национальный атлас Республики Беларусь. – Минск: Белкартография, 2006.
3. Котлер, Ф. Основы маркетинга / Ф. Котлер. – Москва: Вильямс, 2007.

© БДАМ

### ВОБРАЗЫ ГІСТАРЫЧНЫХ АСОБ ЧАСОЎ ВЯЛІКАГА КНЯСТВА ЛІТОЎСКАГА І РЭЧЫ ПАСПАЛІТАЙ У БЕЛАРУСКІМ ЖЫВАПІСЕ ДРУГОЙ ПАЛОВЫ ХХ – ПАЧАТКУ ХХІ СТАГОДДЗЯ

Г.В. ГЕРАСІМАЎ, А.С. БОХАН

The article considers specific features of artistic paintings of the second half of XX-XXI centuries where historical figures of the Great Duchy of Lithuania and Rzeczpospolita (Polish–Lithuanian Commonwealth) are displayed and functional diversity, artistic devices and composition schemes typical of these works are shown. The author suggests terms “metaphorical” and “representative” which reveal the character of approach in creation of the images to indicate essential features of history easel painting

Ключавыя словы: станковы жывапіс, беларускі жывапіс, гістарычны вобраз, мастацкі вобраз

Фарміраванне гістарычнага вобраза – складаны працэс, які выяўляе не толькі адлюстраванне мінулых падзей, але і спецыфіку ўспрымання сённяшняй рэчаіснасці мастаком. Часы Вялікага княства Літоўскага і Рэчы Паспалітай з’яўляліся актуальнай тэмай для мастакоў на працягу ўсяго ХХ ст., прыцягваюць яны і сучасных творцаў.

Гістарычны вобраз мае важныя функцыі: *ідэалагічную*, якая закранае грамадскае жыццё і праблемы дзяржавы; *інфарматыўную*, што дапамагае засваенню гісторыі і разуменне працэсаў яе развіцця; *выразную выхаваўчую*; *эстэтычную*, якая фарміруе і выхоўвае адчуванне гармоніі, густ; *камунікатыўную* функцыю.

Мастакамі была вырацавана пэўная схема, характэрныя прыёмы, якія прысутнічаюць у творах, прысвечаных гістарычным дзеячам. На партрэтах асобы паўстаюць у поўны рост, існуюць пакаленныя, паясныя партрэты, а таксама пагрудныя і апячныя (галава мадэлі). Вылучаюцца: парадныя, тэматычныя (бытавыя), конныя, аўтапартрэт, гераічныя, дзіцячыя і інш. У групавых партрэтах неабходна звярнуць увагу на прыныцы супастаўлення фігур. У дачыненні да вобразаў дзяржаўна-палітычных дзеячаў падкрэсліваецца роўнасць кожнай асобы (каардынацыя), у дачыненні да асветнікаў, вылучаецца асноўная (субардынацыя). Галоўная сцвярдзальная ідэя – духоўная пераемнасць пакаленняў. Кампазіцыйны строй некаторых групавых партрэтаў вырашаецца трыпціхам. Існуюць двухфігурныя партрэты дзеячаў. У выпадку стварэння вобразаў групы дзяржаўна-палітычных дзеячаў, ідэя пераемнасці, еднасці і гістарычнай сувязі герояў, вырашалася

выкананнем серыі партрэтаў, цыклаў твораў, звязаных агульнай стылістыкай, кампазіцыйным рашэннем, памерам.

Адпаведна сэнсаваму насычэнню і псіхалагічнай трактоўцы гістарычных вобразаў творы можна падзяліць на некалькі груп. Пад паняццем «Метафарычныя» разумеюцца творы, вобразы ў якіх маюць яскравыя метафарычныя і філасофскія пераасэнсаванні, складаныя псіхалагічныя характарыстыкі, арыгінальныя кампазіцыйныя, пластычна-стылістычныя рашэнні – тыя кампаненты, якія спрыяюць поўнаму раскрыццю тэмы і вызначаюць мастацкую каштоўнасць твора. Другую групу, самую распаўсюджаную, але пазбаўленую вышэйпералічаных характарыстык, можна назваць «Рэпрэзентатыўнымі». Пад гэтым вызначэннем разумеюцца некаторыя «шаблоннасць», аднастайнасць, выкліканая грамадскай запатрабаванасцю і павярхоўным аўтарскім падыходам у разуменні і раскрыцці тэмы, такія вобразы маюць канкрэтны публіцыстычна-выхаваўчы пасыл, ім уласцівы рысы гераізацыі.

Выявы гістарычных дзеячаў валодаюць устойлівымі псіхалагічнымі характарыстыкамі: строгасць, мужнасць, упэўненасць, інтэлектуальнасць, гераізм. Характэрная рыса выяў палітычных дзеячаў – прадстаўнічасць у паказе мадэлі. Гэтыя асаблівасці дапаўняюць вопратка, амуніцыя, зброя, сімвалы ўлады, іншыя прадметны ўжытак. Яскравай асаблівасцю з'яўляецца часты зварот да дадатковых сродкаў выразнасці, скіраваных на падрабязнае раскрыццё значнасці асоб. Напрыклад, тэксты ўнізе палатна, геральдычныя выявы, ганаровыя стужкі, карты і інш. Усё разам разлічана на кампліментарнае прадстаўленне асобы, паказ яе выключнай ролі, стварэнне патрыятычна-выхаваўчага ўплыву на гледача.

©БГУ

## **КРИЗИС НЕФТЕЭТАТИСТСКОЙ МОДЕЛИ В ВЕНЕСУЭЛЕ В 1980-е гг.**

**И.И. ДУБОНОС, Д.Г. ЛАРИОНОВ**

The question about the meaning of a crisis of petro state model for Venezuelan history is considered. Reasons, main moments and consequences of the crisis are explained. Links between economic problems and institutional political crisis of 1980-th — 1990-th are shown. The main conclusion of the article is that the economic crisis was predetermined by Venezuelan political model of 1970-th and that crisis determined decay and deinstitutionalization of national political system

Ключевые слова: Венесуэла, нефтеэтизм, 1980-е гг., экономика, политика, кризис

Объективные тенденции развития Венесуэлы уже к середине 1970-х гг. сформировали новый тип экономического устройства государства. Этот тип социально-экономического устройства получил название нефтеэтизм (аналогично англ. petro state). Нефтеэтизм — это режим, при котором существует мощное, финансово состоятельное правительство, опирающееся на эксплуатацию развитого, национализированного нефтяного сектора, перенаправляющее получаемые от него доходы на социальные программы и развитие госсектора в экономике [1, с. 316]. Политическим отражением контроля государства над важнейшей отраслью экономики стал контроль т. н. «партий статуса», т. е. ведущих политических партий Венесуэлы, над обществом. Так, Б. Крисп и Д. Левин указывали, что в Венесуэле общество и государство стали де-факто неразделимы с точки зрения социально-политического анализа — невозможно было сказать, где кончается компетенция государственных органов и начинается — структур гражданского общества [2, р. 30].

Рост влияния государства на общество привел к разрастанию государственного аппарата как механизма контроля над обществом [3, р. 9–21]. Это, а также несамостоятельность структур гражданского общества, неспособных обеспечить контроль над бюрократией, привело к катастрофическому росту коррупции [4, с. 98]. Коррупция, на фоне иных, менее значимых факторов [1, с. 317], привела к падению отдачи от капиталовложений и конкурентоспособности экономики в целом. До начала 1980-х гг. высокие и постоянно растущие цены на нефть позволяли сохранять статус-кво. Но падение цен на нефть в 1981 г. нанесло экономике страшный удар.

Венесуэльская партийно-политическая система, характеризующаяся в 1970-е — нач. 1990-х гг. дуополией партий Демократическое действие (ДД) и КОПЕИ, не дала начать радикальные экономические реформы в начале 1980-х гг., когда они могли оказать значительный эффект. Наблюдался феномен «откладывания проблем», что на фоне кризиса, падения жизненного уровня венесуэльцев, привело к двум основным последствиям. Первое — падение доверия к «партиям статуса» (т.е. ДД и КОПЕИ), кандидаты которых, хотя и продолжали побеждать на выборах, сталкивались с постоянной потерей поддержки [5, р. 15]. Второе — усиление тех групп, которые выступали за радикальную перестройку всей социально-политической и экономической системы страны. Именно борьба этих групп, где победу одержали боливарианцы (левые националисты), а т.н. «новые правые» вступили в коалицию с остатками «партий статуса» [6, р. 83], определила дальнейшую историю Венесуэлы.